

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

HET KIND
DER
REVOLUTIE.

HET KIND

DER

REVOLUTIE

OFTE BEMERKINGEN

OP DEN

GODSDIENST,

EN NAMEENTLYK OP DE

ROOMSCH CATHOLYKE RELIGIE.

Indien gy verboden boeken leest, zyt gy
verdomd!

Schalken trok van de Paepen om het men-
schen verstand ten onderen te houden en de
menschen in d'eenvoudigheyd te laeten!

De eenvoudige zullen het ryk der hemelen
bezitten!

Alderheyligste leering om den Paepen-wia-
kel te houden draeyen!

1831.

HET KIND

DER

REVOLUTIE.

In de revolutie die ons hedendaegs met eenen ydelen buyk in eene volle zee van liberteyt laeten zwemmen, vinden wy zekerlyk meer gezochte pretexts dan gegronde oorzaaken; alhoewel nochtans dat de groote belastingen en de ongelyke bedelingen der openbaere fonctien aen d'Hollanders, de Belgen tot misnoegdheden bragten.

Maer hoe schandig is het niet voor onze verlichte eeuw van te zien dat het meestendeel der revolutionnaire, zonder overleg van zaaken zoodaenig zyn aengedreven dat zy niet gewaer worden dat zy by den neus worden geleyd door de paepen, van wie en voor wie zy het slagtoffer zullen zyn.

De jesuiten en de priesters de welke in alle tyden hunne ziele verkoopen om tot eenig oogpunt van ambitie te geraeken, en geenziints door de waere intresten van het volk getroffen maer wel aenleggende *om de tienden en de leenregten wederom te krygen en om aen het bestierte komen van het onderwijs*, om de jongheyd de fanatique leeringen in te prenten, en by gevolge het verstand van het menschdom, zoo als in de eenvoudige tyden gebeurd is, te overmeesteren, zagen in de revolutie eenen middel om op de puynhoopen van 's lands voorspoed hun ryk van schelmerye te vestigen.

In deze inzichten hitsten zy het volk aen, naemelyk in den buyten, alwaer tot schande van het menschdom deeze

schurken nog zoo grooten invloed op de gemoederen hebben. Of schoon de roomsche religie in ons land nooyt meerdere vryheyd en bescherming had genoten, wisten zy het eenvoudig volk, in den biegtstoel, wys te maeken: dat de religie in gevaer was, dat de heylige kerk vervolgingen onderstond, immers onder veel andere valsche voorwendsels het volk te doen gelooven dat zy voor het geloove moesten schermen.

Aen onze eenvoudige landlieden die ontsteld zyn tot er dood wanneer hun wordt voorgehouden dat de zaeken van den hemel staen te moeten lyden, en by gevolge knikken wanneer den pastoor schnyffelt, wierden petitien voorgeleyd, die de pastoors hun wysmaekten, vraegen te behelzen, om de religie te mogen behouden, en om vry te zyn van de belastingen; welke petitien in den buyten door al wat op beenen sprong in korten tyd met handteekeningen of kruyskens wierden vervuld (1).

Hoewel, van alle de belastingschuldige de boeren het minst betaelen, zelfs veel min dan alswanneer zy tienden moesten opbrengen voor de paepen, kwamen zy door deze treken van de paepen ten hevigsten in gramschap tegen den koning, te meer om dat hy van den gereformeerden gods dienst was.

Op die wyze wierd zoo als in alle revolutien, weerom al door de paepen het geloof en de religie vooren uyt gesteken om in hunne schelmerye te kunnen gelukken.

(1) Men is oog getuyge geweest dat op hofsteden, alwaer niemand konde schryven, de koster die, in den buyten meestendeel met de petitien in d' hand de heylige zaak, gingen aenpreken, zelve de handteekeningen hebben gezet voor 10 à 12 personen, waer onder kinderen, knegten, koeywachters, enz., enz. Zy hebben er toch 400,000 gekregen.

Het geloof en het voorwendsel van religie is aldus het instrument geworden waer door zoo menigvuldige schurkeryen ontstaan zyn, en iets waervan men by deze ontwenteling van dag tot dag het bewys heeft kunnen vinden, is dat deze revolutie by middel van leugens niet alleen is gesticht, maer ook wordt volgehouden; zoodanig dat het onmogelyk is, anders dan by middel van leugentael, dezelve in gang te houden. Wilt men daarvan menigvuldige blyken, men leze de brandstichtende paepe dagblaederen, van het begin van september 1830, alswanneer, volgens die gazetten, 15000 mannen uyt het zoo genoemde *Borinage* ter hulp kwamen van Brussel, alwaer de jonge juffers verkracht wierden door de hollanders, tot het eynde van january 1831, alswanneer men ons melde dat de krygsgevangene door de hollanders verbrand wierden, is alles eene aeneenschakeling van de onbeschaemdste leugens.

Niet tegenstaende zoo veel duyzende verstandige mannen tegen den paepen-winkel hebben geroepen en geschreven, waer van de paepen de boeken hebben weten te doemen en te verbranden, zoo moet allen verlichten mensch, zich pligtig achten in Gods oogen, indien hy blyft gedooogen dat de eenvoudige menschen hier van langer het slagtoffer blyven, en indien hy niet in den klaeren dag brengt waer in de waere religie bestaat:

Allen mensch bekendt dat er eenen God is, schepper van het heelal, looner van het goed en straffer van het kwaed. Dit zyn waarheden die wy met overtuiging bekennen; oneyndelyk wys, oneyndelyk goed en aldervoorzienigst, heeft God, den mensch te gelyk met den levens geest deze twee hoofdpunten tot regel van zyn levenswyze ingestort:

God boven al, en zyn even mensch gelyk zich zelve. —
 Hoofdpunten die wy in het binnenste van onze consciencie draegen

Doordrongen van deze waerheden, gevoel ik my opgewekt tot den Heer, en roep ik met het op en afgaen van den dag, als ook by het beschouwen der Natuer :

« Heere God ! ik bekenne uwe godelyke Majesteit, ik » bekenne dat gy mynen schepper zyt en schepper van het » heelal, ik aenbidde uwe grootheid, ik bewondere uwe » werken en bedanke u voor alle uwe weldaeden. Geest ô » heer dat ik u altyd beminne boven al, en mynen even- » naesten gelyk my zelve. »

Hier in vind ik al myne religie, en al wat my brengen kan tot erkentenis eerbewyzing en dankzegging tot mynen schepper, en buyten welk alle andere religie volgens ondervinding maer tot baetzucht strekt.

Waer toe zien wy dan die roomsche religie in geduerige bloeddorstigheyd, en in vyandschap met alle anderereligion, door hare stoutmoedige pretentie en ongelooflyke schalkheyd van hare paepen, die ons doen gelooven op pene van eeuwige verdomenis dat zy, roomsche religie, de eenige goede religie is? Aldersubtielste leering om de eenvoudige *sullen*, den schrom in te jaegen van zich tot eenige onderzoekingen der waerheyd over te geven (1).

En waer om ziet men de paepen van de roomsche religie zoo nydiglyk pretenderen dat er buyten die religie niemand zyne zaligheyd kan winnen, en de menschen eeuwiglyk

(1) Naer dat de paepen ons duyzend mael het onderzoek van de religie verbieden, en zeggen dat den mensch van zyn eygen verstand moet mistrouwig zyn, schryft dan eenen anderen jesuit : dat de roomsche religie niet moet schromen van in stryd te komen met het onderzoek van het menschen verstand, maer met een ander woord : onder de schalke conditie dat men eenen jesuiten boek voor wapen neme, en hunne revelatie voor al moet aennemen !

verdommen die hier aen zouden durven twyffelen? Zy weten zeer wel dat alle volken der wereld hunner religie voor de beste houden. Zy weten wel dat in het Oosten de priesters of *Braminen* het volk wys maeken dat de koey een godelyk diër is, en dat zy verdomd zyn, die zouden durven zich veroorloven konynen vleesch te eten. Dat in het Westen en overal waer den Mahome-taenschen gods-dienst heerscht men niet anders kan zalig worden dan by middel van zich vyf of zes mael dags te waschen en te baden; in die landen is ook het spreekwoord der priesters, gy moet zulks gelooven of gy zult hier naermaels gestraft worden; maer gebieden op eeuwige verdommenis aen eenen mensch die niet overtuygd is, dat hy moet gelooven, is even het zelfde als of men aen eenen volwassen mensch gebood dat hy nog groeyen moet, of aen eenen nooddruftigen dat hy geenen honger krygen mag! De wetten van God en der Natuer kan niemand omverwerpen.

Onder de menigvuldige religien op de wereld, is de roomsche religie de eenigste waer van de paepen de byge-loovigheyd van het volk tot hunne baete doen gelden.

De paepen die hunne listige treken en leeringen in vroegere eeuwen hebben weten uyt te strekken, alswanneer het volk nog in de meeste eenvoudighedyd leefde, en dat zy al hadden ondervonden, dat zy op de lichtgeloovigheyd van de menschen wanneer zy met de eeuwige verdommenis bedreygt worden, hunne baet en heersch-zugt gemakkelyk konden uytoeffenen, hebben begonnen van hunne leeringen eenen bedrieg-winkel te maeken, alwaer zy, om met hunne treken allen invloed te hebben op het eenvoudig volk, en het zelve door eene heylige vrees te overmeesteren, onbeschroomdlyk doen gelooven dat er de godheyd tegenwoordig is! waer aen zy eene gestudeerde uytbreyding geven, die

te aanstootelyk is aan de goede reden, maer die zy misterien noemen, en waer aan de paepen willen, dat wy ons blindeling zullen onderwerpen!

Al of God van noode had van zoo gekkelyk met zyne creaturen om te gaen! En al of dien God het overige der bevolking dezer aerde, waer van wy roomsch katholyke maer een vyftigste gedeelte nytmaeken, wilde verachten en verfoeyen om *ons alleen* met zyne tegenwoordigheid te vereeren! Wat zou men denken van eenen huys-vader die vyftig kinderen bezittende, welke hem alle trachten om het meest te eerbieden, negen-en-veertig van dezelve zonde verstootten en ongelukkig maken om het vyftigste alleen te beminnen, waer aan alleen hy, by uytsluyting van al de andere, zonde kenbaer, gemaakt hebben op welke wyze hy begeert geeerbiedigt te worden?

De paepen van meer tot meer de overhand krygende op de gemoederen van het menschedom, en zich wetende te wikkelen tot in het staets bestner waer van zy by gevolge ook het volkomen meesterschap kregen, hebben zy het oogenblik gunstig gehad om hier van eene geloofbaere historie te smeden; boeken op boeken wierden hier van gemaakt, die door hunne syne voorzichtigheyd voorafgaendelyk moesten goedgekeurd worden, en alzoo noodzakelyk op hanne gezochte hoofdpunten 't accord slaen, en waer in men duyzende arglistige treken vind van de paepen om het eenvoudig volk in hunne strikken te krygen:

Zy vinden uyt een vagevuur, waere geldspeculatie om de menschen in de noodzakelykheyd te stellen van messen en kerk-diensten te doen doen voor hunne ziele! Kan de verwondering grooter zyn dan van te hooren dat de menschen in hunne eenvoudigheyd zich zoo lang by den neus hebben

laeten geleyden met te gelooven dat de paepen voor geld ,
ons hier naer zalig kunnen maeken ?

Den geenens die hier op de wereld meest gevrocht heeft
om hunnen winkel te bevoorderen, maeken zy naer zyne
dood heylig ! Met de relikwien van dezen heyligen, het welk
weerom geene kleynre geldspeculatie is, doen zy mirakels !
Maer ongelukkiglyk voor hunnen winkel, sedert dat er wat
meer verligting is onder de menschen, zien wy geene mira-
kels meer voor den dag komen, zy zyn uytverkocht ! het is
zeer zonderling dat in de landen waer de beste politie
bestaet de mirakeldoenders de slegste neiring hebben. In het
jaer 1760 gebeurden er te Parys op het groot kerkhof ontel-
baere mirakelen door de gebeenderen van den opperdiaker
Paris. Hier door ontstonden troubelen ; de zaemenrottingen
wierden zoo groot dat de politie zich daer mede moest be-
moeyen. Men liet niemand anders dan zieke menschen meer
op het kerkhof toe, en men schreef deze twee versen :

De par le roi, défense à Dieu
De faire miracles en ce lieu.

Of in het vlaemsch :

Den koning laet aen God verbieden,
Mirakels hier te doen geschieden.

En daedelyk hielden de mirakelen op.

De inbeelding van den mensch die zich verre laet gaen,
wanneer zy door het fanatiesme word opgewekt , hebben
de paepen van meer tot meer beginnen verleyden om het
menschen verstand ten onderen te houden.

Den mensch komt op de wereld, hy moet gedoopt
worden of geene zaligheyd ; hy moet van jongs onderwezen
worden in die mysterieuse prullen. Dan komt men in eene

kerk den wierook onder den neus, alles is aen boord geleyd om zynen geest te treffen.

Dan zyn zy met de biechte voor den dag gekomen, alwaer men aen die aepen, alles moet nyt een doen, uytvinding om te weten tot het leste secreet toe, van wat er omgaet! Schrikkelyk instrument waer door zy het simpel volk tot de revolte opjaegen, wanneer hunnen winkel naer den zin niet en trekt, en waer door zy tot alle hunne kwaedaerdige voornemens zyn geraekt! Aller belaglykst wordt dit spel van 't biechten, wanneer het gebeurt dat men zich aen eenen paepe moet beschuldigen van eenige krankheyd waer aen men weet dat hy zelf onderhevig is. Eene oude vrouw zeyde tot haren pastor in de biecht: Mynheer ik kan my niet beteren van mynen drift tot gierigheyd en vrekkingheyd. — Ik onderwinde juyst het zelve antwoordde den biechtvader. Zekeren dronkaerd verhaelde in de biecht dat hy tot spouwen toe gedronken had; dat is pynelyk en ongemakkelyk (*is het niet waer*), antwoordde den pastor.

Alzoo is het dat die schelms op de eenvoudige tyden hunne heerschappye hebben weten uyt te strekken, en door dat schoon aepenspel zich hedendags nog in regte stellen om den kop om hoog gesteken, alles onbeschromd te mogen doen.

Duyzende andere trokken komen dan nog om hunnen winkel te houden staen, en die zy het eenvoudig volk tot verweër in den mond stellen (1).

(1) Groote verstandige mannen, die geschreven hebben zonder eenige andere inzichten dan den vrede op de wereld, hebben ons eene zedeleer agtergelaeten, die wonderbaer is van schoonheyd, maer waer onder ongelukkiglyk de paeppen, de venynige leerstukken van hanne baetzucht, hebben weten te mengen.

Dat de menschen op de wereld zullen beproefd worden of zy ware christene zyn! dat zy hier vooren moeten vegten tegen den duyvel, de wereld en het vleesch!

Dat er buyten de roomsche religie niemand kan zalig worden!

Dat de gene die hier op de wereld met de meeste eenvoudigheyd en onderwerping hunne schalke treken zullen hebben geloofd, hier naer de meeste kroone van glorie zullen bekomen!

Dat de roomsche religie altyd vervolgingen zal onderstaen, dat zy wel zal lyden maer nooyt zal worden uytgeroeyd, dat wy moeten vleesch en bloed te pande stellen om voor de zelve te schermen, en meer andere wisse leer-ingen. Immers als men zulks met een koel gemoed overlegd vind men dat het een wonderbaer gestel is, vol van de schalkste gestudeerde trokken om de aengekleefdheyd van de eenvoudige menschen zoodanig naer zich te trekken, dat zy door eene wrees worden geslegen, zelfs gram worden wanneer men hun begint iets vooren te houden om hun uyt d'eenvoudigheyd te trekken; is het dan te verwonderen om hun schoon apen-spel te houden staen, dat zy den mensch met de eenwige verdommenis bedreuygen, die hier aen zoude durven twyffelen? Dat de boeken van de filosofen gedomden moeten verbrand worden? En dan peyzen de eenvoudige ligtgeloovers dat, wanneer de verligte menschen met zoo eene kwakzalverye lachen; dat zulks voortkomt uyt eene zorgloosheyd voor hunne ziele.

De biechte zeggen andere is eenen middel om het lichaem van den mensch te betengelen! Schoone preuve dat er volgens verscheide observatien zes onwettige kinderen komen in de streken alwaer gebiecht wordt, tegen een, in de streken alwaer het schoon geluk van de biechte niet gekend is?

En wat vrees voor straf blyft er over aen de grootste moordenaers, als zy eens de absolutie ontfangen hebben? Men heeft dikwils de grootste booswichten hooren zeggen voor al eer eenig schelmstuk te gaen bebryven. — Ik riskeer daer niet veel by, *een kruysken zal het alles effen maeken.*

En alle die menschen van andere religien die honderd mael meer in getal zyn dan de roomsche christene, alle die menschen, kinderen van den zelven God gaen alle verlooren om dat er de paepen geene messen en nytvaerden können voor doen, en hun geen geld können afpersen! ô weldoende en rechtveêrdige religie die voor de beurze van haere paepen, zoo veel menschen verdomt!

Boven alle die lieve zaeken die eenen beredenden mensch moeten beschaemd maeken van er nog de dupe van te zyn, verraed de levenswyze der paepen zich zelve dat hunnen winkel maer geld en heerschezugt is?

Ontrekt u, doet verstervingen, geeft aelmoessen, verdraegt de gebreken van uwen naesten, is hun eerste en leste woord, om zich in tusschen te beter met het vet van een ander te können smeêren.

Waer vind men dat'er geëten en gesmeêrd word gelyk by de paepen? die eenen aermen werkmensch den welken voedsel van noode heeft om zynen zwaeren arbeyd te können afzien, verbieden van 's vrydags en meer andere dagen eenig vleesch, vet op zyn droef stuk roggen brood te doen, dan by de paepen die over al om verstervingen te doen voor hunne pastoryen huizen bewoonen gelyk kasteelen, en voor meer geld wyn zuypen onder hun dan er zou vereyscht worden om den aermen behoeftigen het noodig brood te geven? zonder te spreken van hunne geheyme vleeschschelyke baldaedigheden met het

vrouwvolk , niet tegenstaende zy hierzoo tegen roepen en briesschen.

Wat deden eertyds in de kloosters die menigvuldige paepen en luyacrd's? die 's vrydags om verstervingen te doen en om hun lichaem ter eere gods te beteugelen, schildpadden en otters moesten hebben, mogende twyffelen of dit vleesch was; zy deden goede werken riepen zommige; ja, maer waer mede, dan met het gene zy bedelden en van de goede menschen aspersten, en waer van zy maer het schuym aen den aermen gaven; en het simpel volk wilde niet gewaer worden dat zy eenen hoop vaegebonden in de luyheyd lieten wassen, die door hunne schatten gevaerlyk waeren aen den staet!

Wat doet eenen paepe ter eere Gods (1)? voor doopen, trouwen, offeren, zegenen, begraven, dat al voor de zaeke van den hemel wordt gedaen, moet tot den kleynsten mensch toe voor zyn aerm dienstje niet betaelen? als wanneer den mensch zyn lichaem aen d'aerde laet, en zyne schuld betaeld aen de natuer, wordt hy door de paepen niet aengeslegen om voor hem geld te moeten betaeld worden, zelfs tot honderde jaeren naer zyne dood, voor die uytvaerden en jaergetyden, waer van zy het geld aen de aarme familien onttrekken? Staet iemand meer met de klauwen open naer 't geld dan zy? voor den ryken mensch die het betaelen kan, roepen zy op de begravingen en uytvaerden, om hunne keel te scheuren, dan is er devotie voor de ziel noodig, dan tuyten zy eene misere. Maer voor den ongelukkigen aermen die geene

(1) Het is jammer dat de weynige deugdzame en vreedzame pastoors, onder d'andere schurken moeten gemengeld worden.

middels heeft, moet voor de ziel niet gedaen worden! Hoe dikwils is men door deze klaerblykende baetzucht niet verontweêrdigt geweest, zelfs van dat men in dit leste winter saizoen heeft gezien, dat het lyk van eenen aermen werkmensch, die, om zoo te zeggen van gebrek was gestorven, naer de kerk gebragt zynde niet wierd ingelaten, dat de ongelukkige weduwe met haere naekte bedroefde kinders, naer in de meeste vorst twee à dry ueren met de doodelykste koude gewacht te hebben aen de kerkdeure, haeren man in d'aerde heeft zien steken, door een dik zwyn van eenen koster, die al grollende kwam zeggen dat hy dat spel ging kort maeken, en het dood lichaam naer den put sleépte, als of het van de varachtelykste beeste was geweest! zonder dat men er eenen paepe by kon krygen, en dat al om dat de aarme weduwe het dienstje niet konde betaelen!

Waer heeft men ooyt vraekzucht gevonden dan by de zwaerte nietdeugen? Hoe menigen mensch is niet geruineêrd en vervolgt geweest tot de meeste armoede om dat hy onwetende iets tegen hunnen zin had gedaen? Wie kan den haed en nyd in het herte dragen en voeden gelyk zy? O mensch wie dit leest is er iemand die niet te lyden en te zuchten heeft door de vrede vervolgingen van deze tyrans! En die door hun schrikkelyk vermogen op het volk maer het weenen en stilzwygen voor uwen troost hebt!

Om dan te komen op de moorden die zy hebben doen begaen in de biechte, en zelfs op de konningen, alswanneer deze de paeperye niet te voorenstonden, dat zy vrochten om het volk kennis en verligting te geven! En dan in de landen alwaer bestaen heeft de alderheyligste inquisitie die zy hier in ons Belgien willen invoeren, reyzen de haeren

niet als men leest en hoort hoe verre dat de vreedheyd gaet, door menschen die zich onder die vervloekte scheynheyligheyd uytgeven, als deel te maeken van de godheyd ! En dat al om zich als uytgehongerde proydieren te konnen werpen op de goederen van hunne ongelukkige onpligtige slagtoffers, en om schatten op schatten te vergaeren !

Wat zullen zy nog uytvinden om hun kraem te houden staen, en om hunne vraekroepende gruweldaeden te bedekken, die booswigten die ons zeggen dat men op pene van zonde de ooren moet stoppen als men van hun kwaed hoord spreken, en de oogten moet toedoen als men hun schelmstukken ziet bedryven, die monsters die de vreézaeme americaenen, zoo vreedelyk hebben doen vermoorden, zoo danig dat zy dat schoon land opkorten tyd in een bloedbad deden vergaen ! En dat om hunne schatten te gemakkelyker te konnen rooven ; maer weérom al onder het verdommelyk voorwendsel van het geloof en de religie te gaen verspreyden, en waer van de jesuiten met hunne looze treken om hunne euvel daeden te bedekken, die schoone boeken hebben weten te maeken op de zendingen van de missionarissen tot bekeering der ongeloovige !

Lezer ! oordeelt vrak en vry van die bloeddorstige honden, zy die niet en schrikken van hunne gruweldaden te begaen, maekt u niet medepligtig met de zelve langer te bewinpelen en te bedekken, is er een land, stad, of gemeente, daer zy de revolte, het vuer van vyandschap, partyen, twist en tweedragt, niet hebben gesteken ? Overal daer zy hun helsch vermoégen hebben is er eene revolutie onstaen, die door hun niet veroorzaekt is ? Zonder te spreken van de gene van voor onze tyden, door wie is al dat onnoozel bloed vergoten in den patriotén tyd ? Door wie is al dat bloed gevloeyd geduerende de revolutie in Spagnien ? Dat

schoon land dat geenen oogenblik ruste meer te verwachten heeft door de veelte van die monsters daer het van vergeven is. Door wie ziet men in Irland de revolutie broeden?

En in Vrankryk, sprekende alleenelyk van 't geen in onze dagen is omgegaen, door wie zyn de twee leste bloedige revolutien veroorzaekt dan door die schurken, de welke dan het volk, en dan de gouvernementen weten te vleyen, en door hunne venynige opstookingen te bederven misleyden en bedriegen? Hebben de paepen gazetten nu kortelingen niet met eene trotsheyd geroepen dat zelfs tot in Varsovien, de paepen de revolutie hebben opgewekt? Roomen die in de meeste pracht en wilde met de schatten die de catholyke Staeten hem geheymelyk als contributien moeten dragen, ons in vergoeding eenen onfaelbaeren Paus draeyt, is het niet voor den catholicisme dat Roomen om de wereld onder haere dominatie te krygen, overal beëken bloed doet gieten, en het woord van commande geeft aen de Jesuiten, dat vervaerlyk korps, het welk door serpenten word uytgebroed om de wereld door den schrik te draegen en de moorden te gebieden?

O Geld! ô schynheyligheyd!!.....

Waer is nog den ligtgeloovigen sul, die zou durven gelooven dat den schepper hier op de wereld eene religie zou gesteld hebben, daer zyne kinderen zig elkanderen geduerig voor moeten verscheuren? Eene religie die, tot den bloede vervolgingen doet tegen kinderen van den zelven God, die zyu van eene andere religie inderdaed, maer de welke algelykelyk maer en strekt om den zelven God te eeren.

En nu in ons schoon Belgen land dat zoo floreerde, wie is ons hier komen den schrik en de vrees injaegen dan de paepen? Wanneer staen wy de zoete tyden van den vrede weerom te krygen? alhoewel zoo wy gezeyd hebben dat

door de groote belastingen, en de ongelyke bedeeeling der ambten er eenige misnoegdheden bestonden, maer waeren de paepen niet blyde van die redens te kunnen vinden om eenen naem te kunnen geven aen hunne rampspoedige voornemens, om het volk op te jaegen tegen het gouvernement? Heeft men ooyt gehoord dat eenen paepe met het waere ongeluk van het volk medelydig is geweest anders dan in den schyn? Zyn het de gene die betaelen moesten, die het spel hebben begonnen? Neen, DE LIBERTEYT VAN ONDERWYS, deze liberteyt die zy overal elders, alwaer zy de heerschappy hebben, schrikken en verbieden, is het gene dat zy hier pretendeéren; het bestier van het onderwys om het volk in de duysternissen te brengen, en om de goede scholen uyt te royen, om nevens de scholen van het gouvernement aengesteld, alwaer de jongheyd met de verbeterde leerwyze tot wetenschap kon komen, eene paepen school op te regten, alwaer den meester al spinnende zyne schoolkinderen lessen geeft (1)! Alwaer de schoolkinderen jammerlyk hunnen jongen tyd gaen verslyten; maer alwaer door den invloed van de paepen alle de kinderen gaen, en nevens de welke men de gouvernement scholen als ydele schueren ziet staen! Men ziet hoe verre het gouvernement zou gekomen zyn met alzoo eene liberteyt! Al is 't dat de liberteyt inderdaed in den geest der eeuw is.

En nog niet tegenstande deze noodzaekelykheyd van het gouvernement om het getal der scholen te beperken,

(1) Slaet uwe oogen op de scholen in den buyten, en ziet sedert dat wy aen de libertyt zyn van onderwys wat domme kalvers van meesters door de paepen zyn aengesteld, kalvers die het menschedom moeten leeren en vormen!

om de loosheyd van de paepen te verydelen, en waer in men, volgens getuygenis der conscience gesproken; niet en vindt dan eene heylzaeme verbetering aen het openbaer onderwijs, wierd in de gouvernements scholen iets geleerd dat strydig is met den paepen-winkel? was het niet wonderbaer hoe de kinderen grooten voortgang konden doen met de verbeterde leerwyze, indien de paepen niet alles hadden gedaen om de ouders tegen de zelve den schrik in te jaegen? Waeren de paepen er zelfs niet toegelaeten zoo dikwils als het hun beliefte om er hunne leeringen te doen?

Moet allen beredenden mensch niet in de ziel getuygen, dat het onderwijs op den ouden voet onvergenogende was, alswanneer dat men in den buyten op vyftien à zestien persoonen doorgaens, maer eenen vond die konde lezen en zyn handteeken zetten? Is eenen koning dan pligtig met de kennis en geleerdheyd onder zyn volk te verspreyden? Moet den mensch dan voor den intrest van de paepen gelyk blyven in domheyd aen de beesten? Maer neen, de geleerdheyd, de verlichting en het verstand onder de menschen is den schrik der paepen, de domheyd van het volk, dat is hunnen wensch, 't is hier op dat hunne regering moet gevestigd staen, en haere voortdoring vinden, 't is om de *domheyd* weérom onder het volk te krygen, *voor die eenige oorzaak alleen*, dat de paepen die schurken het volk zoo heviglyk ophitsen, en het woordeke liberteyt voor uyt steken! O jongheden die zonder kennis van zaeken zoodanig zyt aengedreven dat gy u blindeling voor dat woordeke liberteyt te pande stelt, en laet slagtofferen! Overweégt wel wie gy daer mede in droefheyd en rouwe dompelt! In het patriotenspel was het 't *geloove*, en nu door eenen subtielen jesuiten trok is het 't woordeke liberteyt die de schurken de jesuiten met zeem

bestryken, om u, uwe familien en uw vaderland het slagtoffer te maeken van hunne onbepaalde heerschezucht en baetzucht ! Het woordeke liberteyt waer door zy het eenvoudig volk tot de revolutie hebben gejaegd ! Waer door wy den vrede en dierbaere ruste zyn weggerukt, waer door alle die ongelukken, alle die verliezen, alle die ruinen zyn ontstaen ! Waer door wy den ondergang zien van onzen schoonen koophandel ! waer door alle die scheuringen en vyandschappen in de familien, alle die troebels, ziekten en alteratien zyn ontstaen ! Waer door zoo menigen mensch zyn brood verliest ! waer door zoo veel eergierige treffelyke menschen honger lyden, waer door die vrede aermoede en miserie wordt geleden, waer door al dat onnoozel bloed is vergoten ! En waer zyn wy al !.....

O schrikdieren op de wereld zal het eenvoudig volk dat gy hebt konnen verleyden, en waer in gy tot nu toe uwe magt hebt gevonden niet wel haest de oogen openen !

Behalven eenige vremde gerafineeërde jesuiten, vind men hier in ons land, onder die bende schurken die ons domineren en de massen opmaeken by naer andere dan jongens zonder afkomst en éducation, dan boere jongens die 't huys te luy waeren om te werken, en die nauwelijks dry à vier jaer van achter 't gat van de koeye zyn gekomen, zich eenen onverdraegelyken toon geven, en in den preckstoel allen mensch van gevoelen door hunne botte onbeschromheyd stooren ? Kan de verontweérding grooter zyn dan als men hoord hoe die schurken in de kiezingen hun venyn hebben gesteken ?

Gy, borgemeester man van jaeren, die van aenzien waert in de zamenleving, gy, borgemeester die 't uwen koste weeze-scholen hebt opgerigt, en meer andere

weldoende gestichten, die met wysheyd in de meeste vrede en eendragt hebt bestiert, en daer door allen lof, achting en eerbied van het menschdom verdient, ziet uw gezag verliezen door die schobiakken die door hun schrikkelyk vermogen de eenvoudige menschen hunnen keus doen geven voor eenen paepen borgemeester, die zy voorstellen! door die schurken die onder uw bestier alle weldaeden hebben genoten, maer die de eerste occasie hebben afgewacht om u hunne dankbaerheyd en erken-
tenis door de meeste verraederye te betuygen! Ziet u tot de meeste verachting brengen van uwe onderzaeten waer van gy te vooren alle liefde en vriendschap had; maer die tegen u zyn opgemaakt door de schandelyke leugens en den invloed van de paepen! en dat om dat gy den dans en de spectakels niet hebt verboden, en om dat gy het onderwys hebt te vooren gestaen! Gy, man van eer en gevoelen, krypt deze dingen op!

En dan naer dien, hoort die schurken in hunnen preékstoel den heyligen toon aennememen om zich te verschoonen en zich onpligtig te willen maeken in d'oogen van hunne ligtgeloovige aenhoorders, 't is dan dat het venyn nog meer uyt hunne muyle loopt.

Hoe schikken de paepen die schobiakken met ons te leven? Zulke borgemeesters, gatlekkers en knegten van de paepen, zulke administratien! Indien wy de paepen niet en wierookken zullen wy nog in liberteyt kunnen aessemen zonder de proye te zyn van het fanatisme? Ziet die vervolgingen tegen de gene die geene pilaerbyters en zyn, en gekend zyn voor een weynig liberael! Zal onze eeuw die roemt van voortgang gedaen te hebben in de philosophie, langer verdragen dat die schurken ons onder het odieuste en onverdraeglykste jok doen zuchten?

Wanneer op eene evenredigheyl van tien duyzend menschen, eene geringe som van twee honderd guldens wierd betaeld voor het openbaer onderwys, wierd gekaermd van alle kanten dat het land daer door moet veraermen, en de eenvoudige menschen willen geen acht geven dat de dry à vier paepen op eene parochie van tien duyzend menschen zich niet kunnen vet mesten zonder dat ten minsten, den pastoor dry à vier duyzend guldens, en elken onder pastoor veertien honderd guldens 's jaers inslikt voor *hunne pensioenen en voor hunne kerke diensten*, het geen toch al van het land moet komen, *zonder het gene dat zy van de simpele bygeloovige menschen afperssen*: zonder den koster! zonder de groote pensioenen van de bisschoppen en de kosten voor maeken en onderhouden van de kerken! O die goekoope dieren voor een land! en dan zyn die schobiaken nog d'eerste en de leste om het volk tegh het weynig geld voor het onderwys op te hitsen, om het volk te doen roepen en schreeuwen tegen de contributie voor den staet! oordeelt van den waeren iever van die voorstaenders van het volk! ziet den budjet die zy maeken, de uytgaeven worden verminderd, alle de geamployeerde, waer onder vaders met vrouw en kinders worden hunne pensioenen geleegd, maer voor hune paepen die zonder eenig huyshoudelyk last zyn, blyven hunne te ryk betaelde pensioenen de zelve!

Vraegt het maer vrank en vry waer vooren zoo men komt te zien moet er jaerlysch in eene parochie, op 't minste zeven à acht duyzend guldens betaeld worden aen dry à vier van die schurken? Is het niet eene schandvlekke voor het menschdom, dat deze luye schurken een geld versmeëren en verzuypen, waer mede men ter hulp zou kunnen komen aen het droevig lot, van den ouden.

aermen, versletenen werkmensch, die door honger, koude en miserie zyne dagen moet eyndigen? Wat zou men op elke parochie niet doen met zulke sommen voor den aermen? en langs eenen anderen kant wie verdient het meer, den onderwyzer om kinderen te leeren en te vormen voor den staet, dan de paepen om het volk op te maeken tegen den staet?

Daer gelaeten hunnen gerafineerden praet daer zy het verstand van de eenvoudige menschen mede willen overmeesteren, en volgens geweten geoordeeld, *van wat nut* zyn de paepen? Is het voor hunnen kieken praet in den preekstoel, daer zy hedendaegs nog mede voor den dag komen tegen den dans en de eenvoudige plaisieren? en dat eeniglyk om dat zy het zoo willen; is het om er onbeschromdelyk te doen lyden en te durven choquéeren alle menschen die eenig verstand en gevoelen hebben? Is het wanneer zy van het vrouwvolk preken voor hunne schoone uytvallen tegen het stinkende vleesch? (dat nogtans voor hun zelve tusschen vier mueren niet altyd stinkt)! is het om er paepen te hooren die zich zelve geduerig allen lof geven, verheffen en willen dat men ze bewierookt en aenziet als goden, en door hunne heylige zoet bedriegende woorden het eenvoudig volk de vrees in jaegen van hun te aenzien voor hunne schelmstukken? Is het voor hunne menigvuldige victimen die zy maeken? Is het dan voor hunne magtige pogingen om het volk in de dnysternissen te houden en de gestichten die geleerdheyd en verligting verspreyden te vernietigen? of is het voor hunne vergiftige opstookingen om het volk de misnoegdheyd en de ongehoorzaemheyd in te jaegen aen de wetten, en de samenleving in geheele ontwenteling, wanorder en rouwe te dompelen? Neen, de waere zedelessen die

de deugdaeme schryvers ons hebben naergelaeten moeten zy niet meer verkondigen, zy vermenkenze, zy menge- lenze met hun venyn om ons te gemakkelijker te kunnen bedriegen. — Dat de gouvernementen zorgen om goede scholen in te rigten om het menschdom te vormen en het volk eene waere aengekleéfdheid aen het vaderland in te boezemen; dat de gouvernementen beneden hunne weêr- digheid achten van voor het openbaer onderwijs tegen de jesuiten te worstelen, dan zal men waere eendragt zien in de wereld, dan zal het menschdom in de jeugd met slegte verkeerde inbeëldingen niet meer worden bedorven. In plaets van die geduerige staets scheuringen zal den vrede en de ruste duer hebben zonder de valsche leer- stukken van die heylige booswigten, die onder voorwend- sel van te zorgen voor het toekomende leven, ons geduerig in dit leven alle tergingen, schrik en ontruste aendoen.

Boven het belachelyk en aenstootelyk gedacht dat den heere om van zyne kinderen hier op de wereld den ver- schuldigden lof en eerbewezing te krygen, de paepen van noode heeft, en volgens hunnen winkel hun zou gezeyd hebben : *Gaet en onderrigt het volk*, waer uyt zy boven- dien willen verstaen dat den Heer hun zoude gezeyd heb- ben : gaet en onderrigt het volk, stelt de wereld ge- duerig in stoore en ontruste ! Indien er ievers vrede en ruste is, maer als er den catholicisme, *als gy er niet en domineert*, strooyt uw venyn uyt, en neemt de vervloekte masscher aen der rechtveérdigheid om het volk met uwe zoet vleyende woorden te misleyden en te bedriegen, wekt tot mynder eere het volk tegen elkan- deren op, tot geduerige verscheuringen : jaegt de kin- deren op tegen hunnen vader, wanneer dezen van de paepe gezindheid *niet en is; dryft de beste vrienden,*

dryft de broeders tegen malkanderen op; in plaets van de wereld te zien als eene samenleving in broederlykheyd en vrede, maekt dat men onder de menschen maer ver-raederye, valscheyd en moorderye en hoort, wanneer het voor uwen paepe-winkel is; maer zoekt somtyds om tot deze schelmeryen te geraeken, nog eenig pretext uyt om den paepen-winkel een weynig te bedekken; want niet tegenstaende myne alvoorzienigheyd, zonder dat *gy voor my zorgt* en tot mynder eere uwe schelmstukken de wereld door uytspreyd, zal ik te kort komen. Boven alle deze lieve zaeken zeggen wy indien de paepen die hunnen iever voor hunnen winkel en voor het geloove maer en vinden in de baetzucht en heersch-zugt, indien zy in hunnen winkel zoo veel van het hunne moesten laeten gelyk zy er uyt trekken en snoeyen, zou men hun de zaek van den heere zoo heviglyk zien ter hert nemen?

En gy neêrstige werkmenschen die met uwen loon zoo treffelyk uw huysgezin konde onderhouden, die met het geld door uwe handen gewonnen zoo veel genoeg had dan de gene die in het goud zwemmen wat zal van u geworden? Is het om dat de paepen 't uwen huize geenen wyn kunnen zuypen en voor u geene uytvaerden en hoogste diensten doen, dat zy roepen dat gy het land veraermt? Zullen de paepen uwe kinderen den kost geven? Zult gy uwe vrouwen en hulplooze kinderen ongevoeliglyk zien creveren? Indien uwen loon sedert eenigen tyd was verminderd het was door het vooruytzicht van dezen tyd, zy hadden sedert lang hunne rampspoedige voornemens bereyd met den schrom en de mistrouw in de commerce te jaegen door hunne serpentige leugens en misleydingen in hunne fanaticque dagblaederen alwaer zy ongeschromdlyk

durven in roepen dat hunne ambitieuse schelmerye den wensch van het volk is (1).

En voor de kiezingen van het national Congres hebt gy in den klaren dag die schurken hunne eenvoudige boeren naer de stad zien opleyden ? die gekozen hebben met de briefkens die de paepen hun in d'hand staken ; is het te verwonderen dat wy aldaer alle die paepen zien en veel andere ydele hoofden die in hunne domme trotsheyd de discoursen uytbraeken die de jesuiten achter de gordyne smeden , en hun in d'handen steken , en aldaer door hunne schoone rolle doende zyn

(1) De paepen zoo men wel verwacht, zullen als naer gewoonte alles aenleggen wat mogelyk is om dit werkske te verbieden , zy zullen er tegen preken en briessen ! zy zullen met alle de geraffineerde kunst van hunnen winkel tot het eenvoudig volk als naer gewoonte roepen dat het serpent de ligtigste , de godelooste gedaente heeft aengenomen om het volk uyt hunne religie te trekken. Zy zullen de eenvoudige menschen weerom in den mond stellen dat de filosofen alzo niet en zullen spreken op het uysterste van hun leven , zoo als zy valschelyk hebben geroepen dat *Rousseau* , *Voltaire* en andere filosofen hunne schriften hebben weér roepen in d'uere van hunne dood ! alzo weten die schurken altyd dat schynheylig gelaet aen te nemen ! alzo weten die wulven altyd de gedaente van een zachtmoedig lam aen te nemen , om de eenvoudige sullen in hunne strikken te houden.

Laet ons hopen dat het eenvoudig volk zelve zal gaen beginnen peyzen en overdenken en wel haest van zich zal schudden het jok van de paepen , die zy uyt baetzucht zoo kunstiglyk op hun hebben weten te bezwaeren. Dat de eenvoudige menschen die hunne hope voor de zaligheyd zoo blindelingen in den paepe-winkel hebben gesteld , wel dunken dat zoo als wy gezeyd hebben met deze twee hoofdpunten : « God boven al en zyn even mensch gelyk zich zelve » men zich behaeglyker zal maeken aen den Heere , en eerder het eeuwig geluk kan winnen.

met voor altyd alle rampen en ongelukken op ons land te trekken, en van het zelve een bloed bad te maeken, met door hunne criminele koppigheyd voor hunnen paepen-winkel eenen koning te kiezen, die zy by den neus zullen kunnen leyden, en daer door geheel Europa in wanorder en ontwenteling dompelen, en hier in ons land de vreemde legers te roepen! Maer zy willen dat wy, kleyn hoopken Belgen, ons tegen de zelve verstellen, waer voor zy den *levée en masse* hebben betracht! Aenziet hier Belgen de rechtveerdigheyd in de wetten op de *garde civique* die de jesuiten hebben gesmeéd en vastgesteld, maer die zy al schalks door eenige *uytgekochte verwaende koppen* in het *Congres* doen discuten! Laet ons hier aenschouwen Belgen het werk van die monsters die zoo veel verblinde *victimen* hun bloed hebben doen vergieten voor de volle liberteyt! Belgen bewondert hier de volle liberteyt! Gy, zoon van eene ouden vader, gy, steunstok van uwe familie, gy, dan die geenzints geboren zyt om de wapens te dragen, gy die eenen afkeer hebt, die schrikt op het gedagt dat gy uwen onpligtigen even mensch moet gaen doorsteken en vermoorden, de volle liberteyt gebied u, de volle liberteyt dwingt u, van voor den jesuiten-winkel die zy zeggen *het vaderland te zyn*, het huys van uwe hulplooze ouders te verlaeten, van voor het jesuite gesnur in het vleesch van uwen even mensch het vreed metael te gaen steeken! om te gaen trappelen in de kadavers van uwe onpligtige evenmensen, die den lesten snik gevende hun stervende hand tot u, voor hulp uytreyken, maer die gy voor uwe religie de leste dood steek zult geven! En..... eyndelingen om zelve gesneuveld te worden en slagtoffer te blyven voor het jesuiten gespuys!

Gy dan in 't algemeen moeders, vrouwen, ongelukkige

weduwen, uwe mans, uwe kinderen, uwe eenige broodwinders, worden geroepen! ziet de zelve in 't bloed vergaen, en dat weérom al voor het heylig geloove! voor die schurken van die paepen, die door hunne serpentige muyle d'hollanders valschelyk betigten van alle vreedheden te begaen tegen de belgen, om de eenvoudige jongens te heviger op te hitsen tot den stryd, om de zelve te gemakkelyker tot de vleeschbank te krygen, terwyl zy, paepen, zelve 't huys zullen blyven, smeëren en zuypen binst dat alles eenen moordkuyl wordt!

Zouden er dan nog durven zeggen dat er de paepen van noode zyn om eene regeltucht onder de menschen te houden? Hoe! zou men langer monsters moeten voeden en betaalen, die maer hunnen oogenblik af en wachten om voor hunnen winkel alles in bloed te stellen! neen. geenen oogenblik ruste meer zoo lang als er deze wanschepsels zullen loopen!

Allen waeren vriend van het menschdom, die een eynde begeêrt te zien aen de schelmstukken van de paepen, wordt verzogt dit Werkske te doen voorts drukken en te verspreyden.